

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 12.

ANULU XXIII.

Sabiu in 9/21 Februaru 1875.

Telegrafulu ese de doue ori pre septimana: Duminea si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei, pre afara la s. r. poste cu bani zat'a prin scrisori francate, adreseate cãtra espeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. n. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

tru celelalte pãrti ale Transilvaniei sã pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. n. Pentru princ. si tãeri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inscrãtele se platesc pentru intãia ora cu 7 cr. sirulu, pentru a douã ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. n.

Nr. 132. B. ex 1875.

Preacinstitoru Parinti Protopresbiteri si Administratori protopresbiterali! Cinstita Preotime eparchiale! Iubitu poporu credinciosu din Archidiecea'ã nõstra!

(U r m a r e.)

25. Protopresbiteratulul *Ternavei*, se compune din urmatorele comune:

1. Deagu, 1045 2. Bobolna, 1037. 3. Cetatea de balta, 769. 4. Chinesiu, 510. 5. Cucerdea rom. 880. 6. Custelnicu, 220. 7. Petrilaca, 15. 8. Salcedu, 768. 9. Siomfaleu, 270. cu fili'a Adamusiu, 21. 10. Subpadure, 235. 11. Lasleu, 649. cu filiele Lasleulu sasescu, 38. si Armenisiu, 72. 12. Atintisiu, 210. 13. Botezu, 351. 14. Ciung'a, 411. 15. Fareu, 782. 16. Gabudu, 411. 17. Herepea, 358. 18. Heria, 495. 19. Miclosiulaca, 362. 20. San-Iacobu, 305. 21. Sanbenedicu, 403. 22. Silea-magiara, 423. 23. Spanlaca, 470.

Loculu scaunului protopresbiterale: Deagu seu Fareu.

26. Protopresbiteratulul *Mediasiu-lui*, se compune din urmatorele comune:

1. Mediasiu, 916. 2. Agarbiciu, 536. 3. Atielu, 561. 4. Bertanu, 311. 5. Buzu, 422. 6. Brateiu, 544. 7. Copsia-mica, 106. 8. Curciu, 875 cu fili'a Smigu 95. 9. Eraua, 535. 10. Hasiagu, 385. 11. Motisdorfu, 104. cu fili'a Ibisidoriulu sas. 63. 12. Mosna, 507. 13. Richisdorfu, 286. 14. Siarosiu, 411. cu fili'a Elisabetopole (Ibasfaleu), 394. 15. Sici'a-mare 299. 21. 16. Veltiu, 143. 17. Vorulocu, 453. 18. Dupusdorfu, 182. 19. Alm'a, 645. 20. Darlosu, 722. Ernea, 433. 22. Idiciu, 358. 23. Hundorfu, 144. cu filiele Dumaldu, 100. Senereusiu 103. Sanion'a, 22. 24. Boianu, 931. 25. Blasielu 825. 26. Chesleru, 543. 27. Craciunelu, 525. 28. Paucea, 380. 29. Siola cu fili'a Sialdorfu. *)

Loculu scaunului protopresbiterale: Mediasiu.

27. Protopresbiteratulul *Sighisior-rei*, se compune din comunele urmatore:

1. Sighisior'a, 2305. 2. Apoldu, 634. 2. Bundorfu, 514. cu filia Badesiu, 227. 4. Danciu, 1183. 5. Ferihazu, 1233. 6. Hendorfu, 466. cu fili'a Netusiu 142. 7. Heturu, 591. 8. Selesiuulu mare, 308. cu fili'a Produ, 39. 9. Tielina, 477. 10. Siaesiu, 516. 11. Dai'a, 544. 12. Saschizu, 807. 13. Lastea, 313. cu fili'a Hoghilagu, 155. 14. Boiulu-mare, 1095. cu fili'a Boiulu-micu, 271. 15. Nadesiu, 406. cu fili'a Maierusiu, 32. 16. Siarpatocu, 228 cu fili'a Vulcanu (Wolkendorf), 38. 17. Besia, 268. 18. Crisiu, 598. 19. Malencravu, 275. cu fili'a Feltia, 167. 20. Noulu sasescu, 246. cu fili'a Rondela, 138. 21. Retisdorfu, 900. 25. Mucandorfu, 883. 22. Critiu, 327. cu filiele Closterfu, 171. si Mesiendorfu, 188. **)

Loculu scaunului protopresbiterale: Sighisior'a.

28. Protopopiatulu *Odorheiului*, se compune din urmatorele comune:

1. Bodogai'a, 110. cu filiele Fiatfaleu, Cristuru, 77. si Uisechelu, 52. 2. Galomfaleulu-mare, 305. cu filiele Odorheiu, 16. Paraidu, 3. Andrasfaleu, 10. Galamfaleulu micu, Caiadu, se 39. Bitfaleu, 52. 3. Archit'a 566. cu fili'a Bei'a 277. 4. Sacelu, (Andrasfaleu), 486. cu fili'a Siomusiuulu ung. 62. 5. Jaculu romanu, 292. 6. Siordu, 209. 7. Vidacutluu rom. 411. cu fili'a Vidacutluu ung. 148. 8. Palosiu, 1026. 9. Sangeorgiu, 735. cu filiele Hovathiu, 16. Odaside, 10. si Chisimedu, 35. 11. Fileagu, 577. 12. Hasfaleu 631. 13. Zoltanu, 474. ***)

Loculu scaunului protopresbiterale: Cristurulu seu Bodogai'a.

Protopresbiteratulul *Ternavei de susu* de astadi remane conformu con-

clusului sinodale din 1874. sied. V. Nr. protoc. 27. p. II. in statulu seu de astadi pana la devenirea lui in vacantia.

29. Protopresbiteratulul *Rupeii* (Cohalmului), se compune din urmatorele comune:

1. Cohalmu, 613. 2. Cati'a, 759. 3. Dracosu, 504. cu fili'a Petca, 46. 4. Helmeagu, 283. 5. Felmeru, 653. 6. Jibertu, 530. Lomnicu, 248. cu fili'a Covoru, 125. 8. Merchiasia, 592. cu fili'a Jimboru 261. 9. Sten'a, 760. cu filiele Fisiuru, 251. si Viseri, 255. 10. Sion'a 347. 11. Ticusiuulu rom. 671 cu fili'a Ticusiuulu sasescu, 76. 12. Ungra, 592. 13. Varghesiu, 216 cu fil. Saldobosiu, 100. Olostelecu 30. Filea, 21. Hermanu, 19. Bibarti, 27. Batianii-mari, 157. Batianii mici, 90. 14. Valendoriu 425. 15. Daisior'a, 907. 16. Crialhalm'a, 893. 18. Fantan'a, 458. cu fili'a Hoghizu, 177. 19. Bagat'a, 266 cu fili'a Dopca, 133. 20. Mateasiu, 876. cu fili'a Rocosiuulu inf. 229.

Loculu scaunului protopresbiterale: Cohalmulu.

30. Protopresbiteratulul *Treiscaneloru*, se compune din comunele urmatore:

1. Sepsi Sangeorgiu, cu filiele Semerita, Chileni, Arnisiu, si Zolanu 616. 2. Arpatacu, cu fili'a Arcusiu, 781. 3. Arinu cu fili'a Iaresiu, 550. 4. Augustinu, cu filiele Rocosiulu sup. si Ormenisiu 656. 5. Belinu, 723. 6. Budila, 789. 7. Valeele, (Elöpatak) 649. 8. Heghigu, 546. 9. Aita-mare, cu filiele: Aita media, Aita seza, Bidusiu, Baraoltu, Copetiu, Miclosior'a, 597. 10. Micouifaleu, cu fili'a Bicsadu, 1127. 11. Teliu, 951. 12. Vama-Buzelului, 796. 13. Marrosiu. 686. 14. Borosdeulu micu, 565. cu fili'a Secamasiu, 129. 15. Breticu 1421. 16. Cernatulu inf. 226. cu filiele Cernatulu sup. 55 Cant'a (Kezdi-Vasarsely), 6. Marcosiufaleu, 38. Dolnocu, 15. Mocsi'a 25. Jeafaleu, 11. Martinesci (Bartonfalva) 4. Albisiu, 6. Hatoica 5. 17. Covasna, 100. cu filiele Zabal'a, 200. Pav'a, 26. Pache, 11. 18. Intorsura-Buzelului 1528. 19. Chezdi Martinusiu. 435. cu filiele Chelindina si Osdul'a, 176. 20. Poiana-sarata, 1102. 21. Sit'a-Buzeu, 1715. 22. Zagonu, 630. cu fili'a Papautiu, 234. 23. Apati'a 346. 24. Dobarleu. 794. cu fili'a Bastelecu, 284. 25. Dobolii de josu, 421. cu filiele Ilieni, (Ilefalva) 74 si Sanraiu, 7. 26. Chichisiu cu filiele Farcasivago, 211. si Chestelecu, 70. 27. Lisneu, 225. cu filiele Bicfaleu, 112. si Maierusiu, 57. 28. Ozunu, 199. cu filiele Santiõna, Lazarfalu, 160. si Comoleu, 96.

Loculu scaunului protopresbiterale: Sepsi-Sangiorgiu.

31. Protopresbiteratulul *Brasiovului*, conformu conclusului sinodale din 1874 sied. V. Nr. prot. 27. p. II., remane pana la devenirea in vacantia a protopresbiteratulului Brasiovului II. de astadi ne arondatu.

32. Protopresbiteratulul *Bãrsei*, se compune din comunele urmatore:

1. Zernesci, 2717. 2. Codlea, 1251. 3. Cheia, 580. 4. Cristianu, 700. 5. Fundat'a, 693. 6. Moeciulu de susu, 540. 7. Moeciulu de josu, 1160. 8. Magura, 583. 9. Pescer'a 715. 10. Põrt'a, 842. 11. Predealu, 463. 12. Resnovu, 2502. 13. Simonu, 1205. 14. Sohodolu, 1193. 15. Sirnea, 651. 16. Tohanulu nou, 831. 17. Vulcanu, 521. 18. Vladeny, 1223. 19. Tientiari, 2084. 20. Poiana marului, 1699. 21. Holbavu, 903.

Loculu scaunului protopresbiterale: Zernesci.

33. Protopresbiteratulul *Fagarsiuului*, se compune din comunele urmatore:

1. Opid. Fagarsiu, 576. 2. Coman'a inf. 595. 3. Veneti'a inf. 804. 4. Betleanu, 1103. 5. Dridifu, 529. 6. Coman'a sup. 707. 7. Veneti'a sup. 465. 8. Galatiu, 1213. 9. Gridu, 1143. 10. Hersieni, 380. 11. Hurezu, 454. 12. Berivoii mici, 511. 13. Cuciat'a, 1205. 14. Lupsi'a, 213. 15. Mandra, 1084. 16. Berivoii-mari, 356. 17. Pareu, 1146. 18. Persiani, 1033. 19. Riuriu, 374. 20. Siercaia, 100. 21. Siercaita, 1275. 22. Recea telechiana, 367. 23. Toderiti'a, cu fili'a Margineni, 758. 24. Sinea noua, 1605. 25. Rucaru, 368. 26. Boholtiu, 990. 27. Rodbavu, 248. 28. Calboru, 961. 29. Cincsiuru, 27.

Loculu scaunului protopresbiterale: Fagarsiu.

34. Protopresbiteratulul *Avrigului*, se compune din urmatorele comune:

1. Avrigu, 2745. Secadate, 769. Nucetu, 495. 4. Colunu, 331. 5. Sebesiuulu sup. 858. 6. Sebesiuulu inf. 1318. 7. Porcesci, 1293. 8. Breaza, 1093. 11. Corbi, 498. 13. Dragasiu, 1236. 13. Feldior'a, 600. 14. Liss'a, 1169. 15. Ludisioru, 366. 16. Luti'a, 297. 17. Oprea Cartisiora, 958. 13. Porumbacu inf. 901. 19. Porumbacu sup. apus. 8. 6. 20. Porumbacu sup. resar. 692. 21. Sarata, 975. 22. Sambet'a inf. 575. 24. Sambet'a sup. apus! 914. 34. Sambat'a sup. resar. 977. 25. Scorei, 572. 26. Strej'a Cartisiora. 869. 27. Ucea inf. 8. 3. 28. Ucea sup. 1295. 29. Vistea inf. 962. 30. Vistea sup. 1460. 31. Voil'a. 537. 32. Voivodenii mari, 637. 33. Voivodenii mici. 435.

Loculu scaunului protopresbiterale: Avrigu.

35. Protopresbiteratulul *Agnitei*, se compune din urmatorele comune:

1. Agnita, 726. 2. Noerichiu. 355. 3. Ghijasa, 723. 4. Altin'a 5. Bendorfu, 602. 6. Vecerdu, 495. 7. Ighisdorfu, 692. 8. Zlatna 295. 9. Magarei, 419. 10. Berghesiu, 300. 11. Covesiulu. 501. 12. Verdu, 476. 13. Vesvedu, 218. 14. Merghindealu, 472. 15. Siulumbergu, 610. 16. Ruj'a, 455. 17. Proseca. 486. 18. Iacobeni, 356. 19. Naistatu, 199. 20. Hundrubechiu, 332. 31. Selistatu 319. 22. Siorsiu, 421. 34. Cincu-mare, 671. 24. Torcla, 151. 22. Gherdealu, 131. 26. Bruiu, 445. 27. Siomartinu, 440. 28. Sasausiu, 917. 29. Chirperu, 396. 30. Ilimbavu, 568. 31. Marpodu, 190. 32. Fofeldea, 1031. 33. Glimboc'a, 415. 34. Hozmanu, 57. 35. Cichindealu, 357.

Loculu scaunului protopresbiterale: Agnita.

Comunele dela marginile protopresbiteratelor arondate prin aceste au dreptu de a reclama pentru aneasarea lor la protopresbiteratulul invecinatu in terminu de trei ani, la Consistoriuulu archidieceasanu si pre calea recursului la Sinodulu archidieceasanu.

B.

Dispusetiuni transitorie la punerea in lucrare a celor de mai susu.

I.

a) Corporatiunile representative (Comitetele etc.) actuali din protopresbiteratele desfiintiate prin arondarea presenta incetaza din diu'a constituirii protopresbiteratelor in sensulu arondarei, si aprobarei Consistoriuulu archidieceasanu, insarcinandu-se cu transpunerea agendelor, respective a actelor si a administratiunei averei etc. in terminu de 8 zile corporatiunilor constituite de nou; asemenea acele din protopresbiteratele, cari prin arondare au suferitu, prin luarea unoru seu altoru comune si adaugerea lor la protopresbiteratele invecinate, ore cari schimbati, precum suntu protopresbiteratele Sabiului, Salistei si Avrigului.

b) Protopresbiteratele Sabiului, Salistei, Avrigului, Campiei, Treiscaneloru, Ternavei si alu Odorheiului se constituiesc de nou conformu §§-loru respectivi din Statutul organicu pana in ultim'a Februaru a. c., facendu cercuri noue electorali, alegendu sinodu, scaunu, comitetu protopresbit. precum si epitropia protopresbiterale.

c) Spre efectuarea celor din punctulu precedente consistoriuulu archidieceasanu denumesce pre urmatorii comisari consistoriali:

1. P. Protop. Ioanu Popescu pentru protopresbiteratulul Sabiului; 2. Par. Prot. Ioanu Hanni'a pentru protopresbiteratulul Salistei; 3. P. Protos. Dr Ilarionu Pus-

cariu pentru protopresbiteratulul Avrigului;

4. P. Protop. Bas. Rosiescu pentru protopresbiteratulul Campiei;

5. P. Protop. Ioanu Petricu pentru protopresbiteratulul Treiscaneloru;

6. P. Prot. Ioanu Almasianu pentru protopresbiteratulul Ternavei;

7. P. Adm. prot. alu Palosiuului T. Gheaja pentru protopresbiteratulul Odorheiului.

d) Indata dupa efectuarea comisarii consistoriali si adeca in terminu de 8 zile au sa asterna operatele respective Consistoriuulu archidieceasanu.

II.

Administraturele protopresbiterali, in sensulu conclusului sinodale din 1874. sied. V. Nr. prot. 27. p. 3., incetaza, indata dupa arondarea, constituirea protopresbiteratelor si aprobarea acestora din partea Consistoriuulu archidieceasanu, si in loculu lor urmaza protopresbiteratele, respective in loculu administratorilor protopresbiterali urmaza protopresbiteri definitivi alegendi dupa normele prescise de statutulu organicu, cari asemenea voru ave a fi intariti de Consistoriuulu archidieceasanu. Alegerile aceste trebuie sa se efectueasca dupa arondarea, respective constituirea cea noua in terminu de 40 zile.

Referintiele Administratorilor protopresbiterali actuali, incatu acelea nu se determina prin conclusele Sinodulu archidieceasanu, precum si referintiele speciali de avere etc. a le comunelor bisericesci singuritate se voru regula prin dispusetiuni consistoriali speciali.

Sabiu, din siedinti'a Consistoriuulu archidieceasanu, ca senatu bisericescu, tienuta in 16 Ianuaru 1875.

In absentia Escelentiei Sele Par. Archiepiscopu si Metropolitu,

Nicolau Popea, m/p.
Arhimandritu si Vicariu
archiepiscopescu.

300

Sabiu 8 Februaru.

Si in tempu normale este o cutantzantia a pasi ca profetu si a spune viitoriulu inainte, dara acum candu confusiunea in cercurile parlamentari din Budapesta este nepenetrabile, chiaru si pentru cei mai chiamati de a o delaturã, ce vomu dice noi cei ce stãmu mai departe?

Fas'a cea dintãiu a crizei a trecutulu dejã. Col. Tisa si ministrulu presiedinte Bitto suntu ierasi in capitala Ungariei si regele inca se astepã sa sosësca aci pentru continuarea negociãrilor si pertratãrilor cu scopu de a pune capetu crizei; de o chiarificare a situatiunei inse pana acum stãmu binisioru departati. Ferberea in sinulu partidelor este in clocotu. Majoritatea parlamentaria si o disputa cele doue partide mari pre intrecute, de unde s'aru vedea, ca urm'a are sa alaga cu caderea unei'a si cu suirea celei-lalte pre scaunulu puterei. Va se dica, ori drept'a de pana acum, ori centrulu stãngu; amendoue inse impreuna seu fusiunate nu.

Se intielege de sine ca ferberea acest'a in sinulu partidelor nu pôte fi normativa pentru de a se orientã omulu in privinti'a rezultatulu finale alu crizei. Lupt'a, ca ori ce lupta, trebuie sa se arate in formele aceste, ce inse nu pôte prejudeca solutiunei.

Evenemintele aceste, asiã incurcate cum suntu, vinu inse ca sa ne

urzo

*) Comunele, cari se tienu astadi de protopresbiteratulul Ternavei de susu remanu inca la acestu protopresbiteratu in intielesulu conclusului sinodale, din 1874. si ed. V. Nr. protoc. 27. p. II.

**) Comunele, cari se tienu astadi de protopresbiteratulul Ternavei de susu, remanu inca la acestu protopresbiteratu in intielesulu conclusului sinodale din 1874. sied. V. Nr. protoc. 27. p. II.

***) Comunele, cari se tienu de ppresb. de astadi alu Ternavei de susu, remanu in statu quo, conformu dispusetiunilor sinodali de mai susu.

dea dreptu la ceea ce amu sustienutu totu-déun'a, ca romanii nu potu in impregiurările create dela restaurarea constitutiunismului, sa-si lege absolutu sörtea si interesele lor de partide politice. Interesele romanilor, prea putienu garantate pâna acum, legate strinsu de o partida, se ingrópa cu aceeasi, déca cade, si se contopescu in ale aceleiasi, déca remane la putere si déca interesele se sacrifica predau neconditiunatu in bratiile partidei.

Dovéd'a nu trebuie cautata multu, pentru ca partid'a numita a natiunalitátiloru din diet'a Ungariei ni arata pâna la evidéntia, ca legandu-se de stâng'a opusetiunale, de-si constà din membri relativu mai multi de ai natiunalitátiloru, se luptà in secu, si sa presupunemu ca acea partida, cárei a datu succursu fractiunea natiunalitátiloru, aru ajunge la putere, întrebàmu, care aru fi rezultatulu pre partea fractiunei? Acel'a, ca aru trebui sa-si caute altu radimu, cá sa lupte mai departe contra opusetiunei, din care facuse parte mai înainte.

Pusetiunea romàniloru si astadi, cá si mai înainte, nu este asià usióra, si de aceea ea nici nu se póte pertratà asià *ex incidenti*, nici acum, precum nu se putea nici la 1866 prin o suplica, nici la 1869 prin o simpla negatiune, nici la 1872 pre cale privata.

Dealtmintrea la 1872 adunarea din Sabiiu pregatise si ea unu memorandum, care erà conceputu in legatura cu anteactele natiunali politice ale romàniloru de mainainte. Atunci pre unu momentu ni se parea ca caus'a nóstra politica va intrà si formalu, precum intrase prin desfasiurarea causei, teoretice, pre calea sea naturale; dara impregiurări cunoscute au ciontatu asià dicendu cursulu celu naturale si totulu au stagnatu ierasi.

Acum stàmu inaintea unoru complicatiuni mai mari, cá la datele cele trei citate mai susu. Circumspectiunea si studiulu causei nóstre politice se receru astadi intr'o mesura si mai mare si de aceea recomandàmu apretierea serióra a tuturoru actelor natiunali române chiaru si dinainte de 1848. Numai din studiulu acestor'a póte resultá procederea cea adeverata, carea dupa sciint'a si cunoscint'a nóstra nu póte veni in nici unu conflictu séu contradictiune cu constitutiunea tiei.

Motivele pentru cari accentuàmu

REZUMAREA.

Reminiscenție din anul 1849.

In Florenti'a a aparutu opulu lui Lamarmora anuciatu demultu: „Un episodio del Risorgimento italiano.“ Opulu cuprinde raportulu generalulu facutu in Aprile 1849 ministeriulu asupr'a evenemintelor din *Genov'a*. La capetulu opulu adauge: raportulu maresialelu conte Radetzky despre bataliele dela *Martara* si *Novara*, pre lâng'a unele date fórté interesante despre fug'a regelui *Carlo Alberto* printre sirele austriaciloru. Lamarmor'a nu admite, ca nenorocitul principe, carele caletoriá atunci sub numele unui conte de *Barge* aru fi fostu recunoscutu in castrele austriaciloru. Eata ce dice elu:

„Nimenea nu este mai inclinatú cá mine a recunósce generaliloru austriaci caracteru cavalerescu, ceea ce aru fi de doritu sa afle imitatiune in tóte armatele. Amu avutu ocaziune in mai multe renduri sa ne convin-gemu despre acést'a, si-mi pare bine ca sum in stare a testificá asià ce-va; de alta parte inse si marinimositatea cavaleresca are marginile sele, mai cu séma in resbelu si ocaziunea a fostu pré favorabile si pré seducatória, asià incátu nu se póte cá austriacii s'o fi lasatu a o scapá din mâna. Mai departe nu se póte presupune, ca comandantele unui corpu detasiatu (con-

noi studiulu suntú esperientiele ce-le amu avutu de diece ani incóce. In restempulu acest'a a jucatu o rola fórté, mare dara totu odata si fatala rol'a prejudetiului, si a preocupatiunei. Indata ce-si cascá cine-va gur'a pentru cá sa exprime parerea d. e. ca aru fi bine ca ardelenii aru trebui sa participe, in interesulu lor, la diet'a Ungariei, erá pacea gat'a. Acel'a erá renegatu si tradatoriu. Ori ce argumente aduse pre aren'a discussiunei erau aruncate in ventu; ori ce afirmatiune contraria aplaudata. Astfeliu de discussiuni nu ne-au dusu la unu resultatú folositoriu.

Cris'a ministeriale va capetá o solutiune. Noi ne-amu datu cu alta ocaziune parerea despre situatiunea politica dupa terminarea acelei'a ori pre partea drépta a dietei, ori pre cea stanga.

Deci cu lepadarea prejudetiloru si preocupatiuniloru cu seriositatea cuviinciósa sa luàmú resolutiunea pentru procederea din viitoriu!

Conferinti'a natiunale ce erá sa se tiena in Alb'a-Iuli'a, audimu ca se va tiené in Sabiiu, cându? inca nu se scie. La acést'a voru participá si romani ungureni.

Din *Carlovitiu* se telegrafà lui „P. Ll.“: S'a escatu o cërta veementa intre patriarchulu si comitetulu administrativu pentru vatemarea canóneloru. Ansa la cërta a datu comitetulu. Patriarchulu nu participa la siedintiele comitetului. Dupa sciri sigure congresulu ce are a se intruni in Martiu se va disolve indata dupa intrunire.

Din respunsulu lui *Derby* in cas'a de susu a parlamentulu britanicu estragemu: Pertratările asupr'a tratatelor comerciali cu principatele dunarene inca n'au ajunsu la o solutiune; nu este temere ca se va conturbá pacea; tóte puterile suntú de acordú, ca principatele dunarene au dreptu de a incheiá tratate comerciali, unele inse divergéza de parerea Angliei si sustienu ca principatele au dreptulu acest'a pre basea tratatelor intre densele si Pórta, fára de a mai avé lipsa de consimtiementulu speciale alu Portiei.

te *Thurn*), carele nu putea séi nimic'a despre abiá proiectatulu armistitiu, aru fi suferitu pre unu suveranu inamicu, carele a provocatu resbelulu in dóue renduri, sa tréca liberu printre sirele corpului seu, mai cu séma neavendu nici mandatu speciale spre acést'a dela comandantele superioru alu armatei sele.“

Lamarmora intretiése aici istori'a despre fug'a cea renumita a regelui asià dupa cum i-a enarat'o curierulu cabinetulu *Gamallero* la reintórcerea sea dela *Oporto* cu osemintele regelui la *Genov'a*. Elu dice: „Curieriulu *Gamallero*, carele siedea inaintea in trasura cu servitoriulu *Valetti*, cându *Carlo Alberto* a parasitu *Novara*, m'a ascuratu, ca trasur'a fu condusa de vedettele austriace intr'o curte in *Borgo Vercelli*. Ací se aflá cuartirulu generale. Desprinsera caii indata dupa sosire. Nóptea erá fórté intunecósa si plouá de versá; au remasu asià pâna diminéti'a. De trasura nu s'a apropiatu nimenea, nici a parasit'o *Carlo Alberto* nici pre unu momentu.

Gamallero, cu passuportulu in mâna, s'a adresatu mai de multe ori cátra oficiarii austriaci cu rugarea sa-i mijlocésca cai spre a puté continuá caletori'a. Oficiarii respusera, ca caii cáti se afla in *Borgo* suntú luati spre a fi intrebuintiati la espedarea depe-sioloru, dara indata ce se voru aflá unii disponibili i se voru dá. Si in adeveru diminéti'a a si capetatu. In im-

Diet'a Ungariei.

Budapest'a in 6 Februariu 1875. Cas'a reprezentativa trecendu la ordinea dilei continua desbaterea generale asupr'a bugetului.

Mai întâiu ia cuventulu *M. Tokai*, elu incepe ilustrarea situatiunei cu semnificativele cuvinte, ce le a exprimatú marele patriotu maghiaru, contele *St. Széchényi*, cându fu recercatu a subscrie in anii 50 unu sucursu pentru crearea unui fondu de reserva pre sém'a teatrului natiunali. Contele prelánga sum'a de 1000 fl. dede atunci si sfatulu acest'a: „Nu spesati mai multu decátu face venitulu vostru.“ Este tristu, ca nu a urmatu fia-care unguuru acestu svatu bunu si ca n'amu scrisu acésta aksioma cu litere de auru pre pórtile parlamentulu nostru.

La cererea, cá partida stanga sa motiveze pentru ce nu primesce bugetulu substernutu de *Ghyczy*, oratorulu respunde, ca dela *Lonyay* si *Kerkapoly* a acceptatu bugetulu, pentru ca l'au substernutu *Lonyay* si *Kerkapoly* si bugetulu lui *Ghyczy* nu-lu primesce pentru ca lu substerneré *Ghyczy*. (Miscare). Despre cei doi fosti ministri oratorulu credea, ca suntú optimistici, séu reu informati, dara *C. Ghyczy* cunósce situatiunea, nu e optimistu si lui nu-i trebuie sa-i esplicámu istori'a celor 7 vaci slabe. Densulu a vediutu si esperiatu miserii'a cu care ne luptámú de 3, 4 ani incóce. Éca motivulu!

Dupa parerea oratorulu caus'a suferintiloru nóstre este mani'a de putere mare, voiámú sa fimu domni mari. Noi nu suntemu seraci, inse a fi domnu mare e prea multu pentru puterile nóstre. Imputarea acést'a atinge pre amendóue jumetátile imperiului, pre toti, fára distingere de natiunalitate; imputarea acést'a privesce si pre ambele case, cari nu suntú despartite de cátra olalta decátu printr'o cassa derangiata. Sa nu dicemu, ca suntemu esplotati de tierile dincolo de *Lait'a*, cáci si acolo se vede calamitatea. Nici singuri nici impreuna nu putemu sa ne gerámú de o putere mare, trebuie sa se faca reduciuni in tóte ramurile vietiei nóstre de statú. (Aplausu viu.)

Ce privesce armat'a, trebuie sa ne nesuim a o sustiené in stadiulu de acum, legea despre inarmarea generale trebuie sa se aduca la valóre cu tóta energi'a, dara potemu sa redu-

pregiurári de aceste in adeveru nu se póte asteptá o tratare mai omenósa, si me inforu de cáte ori cugetu, ce se putea si trebuiá sa se intemple, déca austriacii cunósceau pre *Carlo Alberto*. Si cá si cum nu aru fi fostu de ajunsu cu o intalnire cu austriacii nóptea si pre plóia, s'a mai intalnitú odata in diu'a mare.

Plecandu regele dela *Borgo Vercelli*, in locu sa apuce pre drumulu cátra *Turin*, apuca pre calea cátra *Casale*, nesocotindu ca acolo se póte aflá vre-unu escadronu austriacu pentru recunósce. Acolo inse se aflá unu corpu de 10,000 sub comand'a generalelu *Wimpffen* si *Carlo Alberto* se afla in mijloculu acestui'a, pâna a nu sosi inca la *Po*. Oficierulu austriacu, carele a vediutu trasur'a mai întâiu, nu s'a cugetatu sa-lu oprésca, ci s'a multiamitu a indreptá pre postilionu sa iá alta directiune, pentru ca podulu dela *Casale* este stricatu si trupele stau gat'a sa atace cetatea *Casale*. Regele audiendu acést'a, cá sa evite o versare zadarnica de sänge si sa scape cetatea *Casale* de unu bombardamentu, scóte capulu pre ferést'a trasurei, esprima mirarea sea pentru cele audite si intréba, cum se póte atacá cetatea *Casale*, de óre-ce ostilitátile au sa inceteze in urm'a unui armistitiu proiectatu si acordatu in nóptea trecuta in *Novar'a*.

„Potu anunciá scirea acést'a ge-

cemu tempulu de presentia dela 3 2 ani si sa crutiámú, oficiarii trebu platiti mai bine, si militarii tienu mai putienu in servitiu si de aci aru resultá o crutiare de 20 milióne. In altmintrenea soldati multi nu semnifica o armata mare si o armata mare nu representa si o putere mare. Tot strategii consentiescu, ca pentru purtá resbelu soldatii suntú de lipsa numai un'a data, dara bani de trei ori. Noi avem de trei ori soldatii numai odata bani si acést'a inca nu totu-déun'a (ilaritate). Celu mai mare strategu alu lumei, *Friedericu cel Mare*, care la tóta intemplantia a fostu unu cunoscatoriu de resbelu atátu de insemnatu cátru ministrulu comunu de resbelu din *Austri'a* (ilaritate) si obicinuiá a díce, ca de regula acéla care are talerulu din urma in busu nariu castiga batai'a. La noi inse dorere! talerulu din urma e fórté aprópe de celu dintáiu (ilaritate viva). *Silindune* cine-va la unu resbelu soldatii nostri siguru se voru luptá cu bravura, speru, ca voru avé si conducatori buni, dara cum si de unde va procurá ministrulu banii necesari, despre acést'a n'amu absolutu nice o idea. Fiindu ca amu pignoratu bunurile statului, la unu atare casu nu ni-aru remané alt'a decátu sa pignorámú bunurile bisericesci (miscare durabila). Sa asteptámú pâna ce ierarchi'a nóstra bisericésca de cea militaria? (Vina ilaritate.)

In politic'a esterna, relevéza oratorulu, ca n'avemu sa ne amestecámú in afacerile altoru state si cu deosebire sa nu spriginimú tendintiele ce tientescu la restauratiuni. Nice un'a dintre puterile cele mari n'are cauza sa ne atace si pentru statele nóstre vecine nu vomu tiené dóra o armata mare. (Aprobare.)

Cuot'a detoriiloru de statú o vomu puté face mai putienu apesatória prin operatiuni norocóse de creditu; interesele industriei si productiunei nóstre le vomu conservá, nepotendu-se altmintrenea, prin teritórie vamali deosebite.

Nu voiu incetá sa credu, ca suntemu in stare sa intemeiámú o *Ungaria* independenta care va stá pre peciórele sele, pâna atunci lipsesce inse sa tienemu o *Ungaria* solventa. Suntú esemple despre caderea statelor mari la state mici prin ruin'a financiale, dara cumca state mici au

neralelu meu (*Wimpffen*)?“ replica oficierulu.

„De siguru“ respunde *Carlo Alberto*. — „Spune dlui generale, ca eu sum contele de *Barge* si caletorescu la *Oporto* si pre ceea ce amu spusu mi dau cuventulu meu de onóre.“

Gamallero mai amintesce si de altu casu interesantu totu cu ocaziunea acést'a. Oficierulu austriacu dupa ce a raportatu conformu regulamentulu militariu cele audite dela contele de *Barge* despre armistitiu, s'a reintorsu la trasura si vediendu la caletoriu, carele erá, seintielege, in vestminte vile, o spada frumósa, s'a rugatu cu totu respectulu sa-i permita a vedé spad'a. *Gamallero* a luatú spada din caru si a dat'o oficierulu, carele privindu-o cu atentiune si laudandu-o pentru fineti'a si elegantia ei a dat'o inapoi.

Acést'a erá spad'a, numita de armata sardinica in gluma „spad'a *Italiei*“, pentru ca pre capulu manunchiului erá artificiosu asiediata mistica emblema a unui leu coifatu siedindu, cu scutulu savodanu in spate si cu unu siarpe in ghiare, pre lâng'a inscriptiunea: „*J'atans mon astre*“ („Asteptu stéu'a mea“). Spad'a acést'a este acum in camer'a de arme din *Turin*, cu tóte ca erá pre aci sa decoreze cá trofea arsenalulu din *Vien'a*.

devenitu state mari prin ruina financiale, despre acést'a nu sciu sa existe vre-unu esemplu.

Aru fi unu deliriu, cându natiunea aru crede ca ajunge vointi'a, spre a face Ungari'a mare si puternica. La acést'a se recere munca grea, o crutiare, care sa se estinda asupr'a tuturor claselor, unu spiritiu sanatosu negutiatorescu si o resignatiune durabila. Sa ne insusimu aceste mari virtuti dela natiunile cele mari, dara nu institutiunile externe ale acestor'a si atunci vomu puté emulá cu ele.

Administratiunea nóstra cu taber'a colosale de dregatori nu póte fi corespundietória si grabnica. La dregatorii nostri se potriveste esemplulu amintitu de ministrulu de comerciulu cu cártile sibilinice, pentru ca dimisionându si doue párti dintre oficiali totusi aru remáné unu numeru egal si se urca in pretiu. Suntu ministere, in cari unu actu trece prin 27 máni. Prin traganarea acést'a birocratea — pentru a amintí unu esemplu mare — s'a prorogatu cestiunea bancei, care erá aprópe de resolvere, — si — spre a aduce unu esemplu micu — s'a purtatu pentru caiti'a perduta a unui trabantu scosu din apa unu posesu atátu de lungu, s'au facutu atáte investigatiuni, cátu din spelese acestei purcederi s'aru fi potutu face unu trabantu (ilaritate). Máni putiene provedu lucrulu mai bine, totusi guvernulu actualu sa nu demita o parte dintre oficiali, pentru ca aru dimite pre cei mai diligenti cari nu suntu cortesi buni (ilaritate).

Totu ce a facutu guvernulu pâna acum s'a facutu pentru parere, dara nu pentru existenti'a cetatienilor; s'au claditu in capitala palaturi pompóse, dara pentru comerciulu nu s'a facutu nimic, s'au inmultitu tribunalele, dara nu si dreptatea (aprobare). Pentru unu procesu, alu cáruu obiectu reprezenta 15 fl., si-a perdutu omulu averea intréga si nu i s'a facutu nedreptate, s'a purcesu simplu in intielesulu procedurii civile. (Iaritate)

Liniele ferate s'au claditu asiá, ca fia-care capetu este infundatu, numai capetulu acel'a nu, care duce banii nostri in afara. Guvernulu trebuie sa se lase de intreprinderile industriali, pentru ca nu le pricepe si astfelu nu ajunge la nici unu resultatu.

Amu ajunsu acolo, de nu mai putemu partá sarcinele nóstre, se dice ca sa nu ne dâmu de seraci, inse se póte sa ascundemu ce scie lumea tóta? Pâna acum a caditu ciarlatanii, dara acum cadu atari personalitati din societate, despre cari lumea intréga erá convinsa ca suntu solide. Intrebu: nu vede camer'a sparturi in sirurile sele proprii, nu scie, ca executiunea cu máni de feru strabate pâna in cas'a ablegatilor? Déca acést'a se intempla in clasele de susu ale societáti, cum va fi in paturile de josu ale poporatiunei? Déca stá lucrulu cu reprezentantii astfelu ce se intempla cu cei representati? Fóia oficiósá a publicatu in decursulu unui anu diece mii concurse si executiuni si aci suntu numai acele casuri, in cari pretensiunile trece preste 300 fl. Cu tóte aceste guvernulu nu scie sa propuna altu ce-va decâtu urcarea sarcineloru; in totu bugetulu nu se vede nici macaru un'a idea de scapare.

Ministrulu de finantie dice ca n'a avutu tempu sa studieze cestiunea bancei. Ddieulu meu! continua oratorulu, optu ani n'a studiatu Ghyczy altu ce-va decâtu cestiunea bancei si astadi nu scie ce sa incépa. Intr'adeveru ca n'are nici o picatura de sânge burbonicu in trensulu, elu a invetiatu atát'a si a uitatu totu.

Unu altu sistemulu trebuie sa vina, care, déca ne impune sarcini, sa ne faca celu putieniu capabili sa putemu dice alegatorilor nostri, ca déca ei voru aduce sacrificiele ce le ceremu, tiér'a se va mantú. Pentru unu atare scopu si la asemenea casu si oratorulu

este gat'a a aduce sacrificie, dara nu voiesce sa se aduca la ori-ce incidentu, fia cátu de neinsemnatu, patriotismulu — sieriulu sântu — si sa servésca de flamura de cortesitu.

In fine Jokai nu primesce bugetulu de basa la desbaterea speciale.

Dupa densulu venindu *Uerményi* la cuventu dechiara, ca intréga (?) natiunea, tóte partidele póta vin'a stáriloru actuali, dintre toti inse partea lelui in respectulu méritului si imputárei se cade guvernului. Suntu doue grupe de deputati, dintre cari unii propusera reforme, dela cari astépta delaturarea calamitáti si restabilirea increderi sguđuite, acesti'a suntu invoiti sa accepteze celu putieniu o parte din contributiunile urcate de ministeriu; iéra contr'a lor stau acei ablegati, cari au formatu unu partitu pre tempulu cându se constituí guvernulu actualu. Atunci dechiara ministrulu de finantie, ca in cele-lalte cestiuni nu ia solidaritatea cu colegii sei ministri si primulu ministru dechiara, ca guvernulu seu nu se va ocupá decâtu de regularea relatiuniloru financiáli. Prin acést'a s'au decretatu stagnatiunea si neactivitatea absoluta cu privire la cele-lalte afaceri ale tierei.

Vér'a a trecutulu cu discussiunea legei electoralu, veni tóat'a, ne întórseramu sa votámu bugetulu si nóuele legi de contributiune. Multiemita mare comissiunei financiáli, ca avem sa votámu numai 13 milióne contributiuni, pentru ca déca ea nu stergea 8 milióne, guvernulu crutiáriloru cerea par excellence 21 milióne. (Asiá este! din drépt'a). Astadi guvernulu ne provóca sa votámu aceste dári fiindu neamanavere, mai târdiu se va ingrigí elu de reforme.

Adeverat'a deosebire între aceste doue directiuni nu se afla in cestiunea financiale, ci deosebirea principale in ambele programe jace in directiunea politice financiáli, séu chiaru in politica insasi. Parerea, desvoltata de cátra trei oratori escelenti din camera, cunosce o directiune sigura: ei voiescu sa progreseze cu dispusetiunile financiáli si pre terenulu politice si indigitéza ca in catr'o. Guvernulu, dupa propri'a sea marturisire, n'are pre acestu terenu nici o directiune propria si speranti'a ce o aveamu, ca guvernulu va eliberá tiér'a de calamitáti financiale, s'a micusioratu tare, cu tóte aceste a-si primí bugetulu de base la desbaterea speciale, pentru ca de-si este elu o intrebare de rangulu primu, totusi in fati'a fluctuatiuniloru politice devine indiferent.

Oratorulu cugetandu asupr'a parerei lui Perényi, care dise, ca nice nu lauda, nici nu mustra pre Kerkapoly, dechiara, ca tiér'a suferé mari daune, cându unu barbatu cu atát'a potere si inteligentiá cum este Kerkapoly nu participa la afacerile tierei.

In urma *Uerményi* mai observa, ca nu trebuie sa ne tememu de veleitáti, cum suntu: ingrigirile exprimate de unii, ca între ambele jumatáti se potu escá diferentie si neintielegeri. Aceste nu suntu justificate. Nu este vre-o partida, care sa urmáresca fatia de Cislaitania scopuri periculóse. Oratorulu acceptéza bugetulu de base la desbaterea speciale.

In siedinti'a dela 8 Februarie a casei reprezentative se continua desbaterea generale asupr'a bugetulu. Mai intáiu ia cuventulu ministrulu presiedinte *Bitto*.

La inceputu oratorulu observa, ca dupa enuciatiunea ponderósa a deputatulu C. Tisza nu afla necesariu sa se ocupe de númerocele recriminatiuni si acuse, cari s'au adusu înainte din partea mai multoru deputati cu deosebire de cátra Perényi, care in apostasi'a sea s'a purtatu cu unu cinismu ne mai pomenitu, — contr'a politice de 7 ani a guvernulu si a majoritáti ce l'au spriginitu.

Intru cátu s'a pututu conchide din desbaterile de pâna acum, argumentele aduse contr'a politice financiáli a guvernulu se potu reduce la trei puncte de vedere. Intáiu punctu e, ca, dupa ce caus'a cea mai remarcabila a stáriloru nóstre derangiate jace in sistemulu guvernárii urmatu pâna acum si de vreme ce noi nice in proiectele nóstre bugetarie, nice in alte proiecte n'amú datu garanti'a, ca dorimu sa delaturámu cu totulu acestu sistemulu: prin votarea acestoru proiecte nu se va vindecá reulu financiaru si sacrificiele aduse voru remané fára resultatu.

Intru cátu pretensiunea: sa se schimbe sistemulu, privesce modificarea articulu XII din 1867 (despre complanarea cu Austri'a), observa oratorulu, ca schimbarea sistemulu in acestu sensu e o intrebare, preste care opiniunea publica a natiunei a trecutulu la ordinea dilei (contradicere in stang'a estrema.) Intru cátu inse luámu schimbarea in intielesulu baronului Sennyey si alu majoritáti de pre tempulu cându ni-a datu indrumarea sa studiamu in detaiu sistem'a administratiunei de acum, oratorulu trebuie sa marturisésca, ca pre temeulu cunoscentiei relatiuniloru nóstre parlamentarie nu numai nu impartasiesce parerea stim. d. deputatu, care merge intr'acolo, ca reform'a administratiunei este de asemenea insemnata cá si proiectele financiáli, ci o dechiara gresita; e neindreptatita si asertiunea ca n'amú facutu pregatiri in privinti'a acést'a si ca n'amú desemnatu nice directiunea ce vremu sa o urmarimu.

Este adevératu, ca proiectele nóstre ce privescu reform'a administratiunei nu zacu pre més'a camerei in forma concreta, inse aducu aminte dloru deputati, continua oratorulu, ca la inceputulu sesiunei amú promis, ca indatu dupa pertractarea proiectelor financiáli vomu substerne proiectele despre reform'a administratiunei, amú indigitatu si directiunea enuciandu, ca in conformitate cu principiulu decentralisatiunei, doritu de toti, voim sa dámu mai multe agende de administratiune municipieloru si dregatorieloru locale.

Proiectele de reform'a administratiunei ce le va substerne guvernulu, ce e dreptu, nu cuprindu atátu cátu cele desvoltate de conducatoriulu centrulu stangu, dara abstragendu dela acésta diferentiá un'a e chiaru: ca între impregiurárele actuali din parlamentulu nostru substernerea proiectelor de reform'a administratiunei deodata cu cele financiáli nu numai nu usurá deslegarea ci din contra o ingreună servindu atare purcedere de arma pentru cei ce ataca guvernulu.

A dóu'a imputare e, ca politic'a financiale a guvernulu e unilaterale intru cátu nu ne amú ingrigitu sa facemu natiunea capabile de a suportá sarcinele si cá ilustratiune se aducu tristele relatiuni de creditu si banc'a, care nu s'a infintiatu inca. Ce privesce creditulu, guvernulu e gat'a sa raporteze conformu insarcinárei date de camera, ci guvernulu nu crede, ca reulu usurei se póte delaturá pre contulu teoriei, dara totusi a luatú initiativ'a pentru a ajutorá pre unele tienuturi reu cercate in lipsele momentane (O voce din stang'a estrema: Alegerile suntu aici!) Ce privesce banc'a, la cele dise de ministru de finantie, adaugu, ca pâna la deschiderea sesiunei amú trebuitu sa acoperimu trebuintiele bugetulu cu anticipatiuni din imprumutulu necontractatu. Resolvere acestei cestiuni credemu sa o intreprimemu dupa votarea bugetulu si a contributiuniloru, pentru ca banc'a e posibilá numai déca se va restabilí bilantiulu. O banca independenta e posibilé numai dupa stabilirea valutei si acést'a se póte face numai cu consentimentulu celeilalte diumetáti a imperiului.

Imputarea, ca suntemu unilaterali,

nu e drépta, guvernulu n'a intrelasatu nimic, si eu negu, ca acést'a invinovatire se putea face din partea posesoriloru mari fiindu ca togm'a pentru acést'a classa s'a facutu mai multu in tempulu din urma. (Contradicere in stang'a). 500 mile drumuri ferate suntu pentru posesorii de pamentu; de acea invinovatirea acést'a sémana cu fras'a: „Nu platimu contributiuni“ cá ou cu ou. (Aplausu in drépt'a contradicere in stang'a.) In cátu pentru persón'a mea respingú atare politica lipsita de sentiulu de datorita cátra patria.

La imputarea, ca nu influintiámu asupr'a reduceri erogatorulu in bugetulu comunu, respundu, ca intr'unu tempu, cându tóte poterile europene inarméza intr'o mesura grandiósa nu putemu incepe cu desarmarea.

In urma oratorulu precisandu politic'a financiale a guvernulu dice, ca vedendu acést'a ca nu póte restabilí in 1875 ecuilibrulu in bugetu s'a ingrigitu de doue mesuri, intáiu de atari cari desbraca calamitáti de caracterulu acutu si ne dau tempu pentru reforme mai radicali si a dóu'a de mesuri, cari sa asigureze ecuilibrulu in bugetu pre unu tempu durabilu.

In categori'a dintáiu suntu bugetulu ce ne sta înainte si legile de contributiune, intr'adóu'a reform'a administratiunei si a justitiei, precum si aplecarea mai corespundietória a bunuriloru ce le posiede statulu. Oratorulu astépta dela natiune, ca va suportá si aceste sarcini provisorie cum a suportatu calamitáti cele multe. Afara de posesorii de case, meseriasi si dileri nu esiste o clasa care sa nu se substraga dela platirea contributiuniloru si cercetárele oficiali arata, cátu de reu stámu cu patriotismulu in unele tienuturi (Iarma in stang'a.) Este o politica cutesatória acést'a, dara numai prin aceste medilóce vomu restabilí ecuilibrulu.

Dupa ministrulu presiedinte ia cuventulu *Taray*, care se incurcá in teorii segi, ce nu desteptara atentiunea camerei.

Acum se scóla celebrulu financiaristu E. *Horn* si incepe a polemisa contr'a ministrulu presiedinte, dovédindu, ca guvernulu a neglesu cu deosebire comerciulu si industri'a. Reflectandu la modificarea sistemulu relevata de *Bitto* dice, ca acést'a se pare ca n'a avutu in vedere alte crutiári decâtu cele din administratiunea interna, precându opositiunea a intielesu alt'a si adeca sistem'a generale, care netienendu contu de relatiunile financiale ne a adusu in permanenti'a deficitulu, intielegemu facerea de datorii, nesce operatiuni de creditu, pre cari Kerkapoly voiá sa le apere dicendu, ca nu guvernulu, ci consecuenti'a inesorabile a situatiunei le a causatu. Oratorulu supune desu amintite „investitiuni fructificatórie“ la o critica agera si observa, ca ministrulu presiedinte cu tóte ca C. Tisza s'a dechiaratu destulu de chiaru pentru ce nu primesce centrulu stangu bugetulu, nu intielege inca caus'a. Guvernulu actualu variéza acsiom'a germanulu tematoriu de Ddieu: „Teme-te de Ddieu si nu te teme de nimene“ cu acést'a acsioma: „Teme-te de Rothschild si teme-te de lumea intréga.“ Guvernulu n'a facutu nimic pentru radicare creditulu si cestiunea bancei inca s'a facutu dependenta de regularea valutei, care póte sa nu vina curendu.

Provocarea la Franci'a care a adusu in tempulu din urma sacrificie colosali, este o comparatiune rea, atari jertfe se ceru numai in tempuri de estrema lipsa. Oratorulu nu primesce bugetulu. A mai vorbitu Gubody cu voce slaba contr'a bugetulu si siedinti'a se inchide.

Romania

Bucuresci 3 Februaru 1875.

O scire placuta mi impune condeiulu in mána, pre care n'asiu voi

Varietăți.

* Archiducele Ioanu Salvator de Toscan'a, carele facuse sensatiune cu brosiur'a, despre carea amintirăm si noi in colónele acestei foi, a plecatu din garnison'a unde se aflá, Temisiór'a, luni in 3/15 Februaru, dupa ce mai nainte primí ovatiunile cele mai demonstrative din partea militarimei si a civililoru. Archiducele, este sciutu, se transferéza dela artelaria, unde fu in calitate de colonelul la regim. 13, in aceiasi calitate la regim. 12 de nfanteria. — Spre sciinti'a lectoriloru adaugem ca brosiur'a archiducelui a esitu in doue editiuni.

X (†) *Barones'a Elen'a Poppu*, nascuta *Olteanu*, in numele seu si alu fiiloru si ficeloru sele *Auréli'a* maritata *Vasilii Jurc'a* deputatu, *Elen'a*, *Aureliu*, *Iuliu* si *Alesandrin'a*, — a cumnatiloru si cumnateloru sele *Avramu*, *Ani'a*, *Veronic'a* si *Elisabel'a Popp*, precum si in numele mamei sele *Ani'a Olteanu* nasc. *Popu Maioru* a unchiului seu *Ioane Popu Maioru*, a fratelui seu *Constantinu Olteanu*, a sororiloru sele *Amali'a* maritata *Georgiu Filipu*, — *Ani'a* maritata *Nicolau Siandoru* de Vistea si a fiiloru acestor'a, cu anim'a infranta de dorere face cunoscutu, ca neuitatulu sociu, respectivu parinte, frate, socru, ginere si cumnatu **Ladislau Vasiliu** bar. de **Popp**, presedinte de senatu la suprem'a curte judecatorésca din B.-Pesta, Cavalieru ord. Coron'a de feru clas. II. consiliariu act. intimu de stat alu Majes. Sele imp. reg. — Presedinte Asociatiunei Transilv. pentru cultur'a poporului rom. presied. onor. Societății liter. rom. din Bucovin'a, etc — dupa unu morbu greu de mai multe dile 'si dete sufletulu in mânilu creatorelui in 17 Februaru 1875 la 8 ore sér'a, in anulu vietiei 56 si alu prefericitei sele casatorie alu 26-le.

Ceremoni'a funebre, dupa ritulu bisericei greco-catolice, se va tienea in 20 Februaru, a. c. la 3 ore d. m. la locuinti'a din strad'a morariloru, Nr. 8.

Osemintele repausatului se voru transportá la Reginulu sasescu in Transilvania, unde se voru depune spre eternulu repausu in cript'a familiaria. Fia-i tierán'a usiór'a si memori'a binecuventata!

* *Reuniunea functionariloru austro-unguresci din Sabiiu*. Adunarea ordinaria locala a membriloru tienatori de reuniunea functionariloru austro-unguresci, se va tienea. Dumineca in 21 Martie 1875 la 10^{1/2} ore ante meridiane in sala primariei din Sabiiu.

Obiectele de pertractare se voru specificá in invitatiunile respective.

Privindu la anticipatiunile consortiali a acestei filiale, au rezultatu dupa incheierea ratiotieniloru pre 1874 o dividenda de 9%, despre care conformu §§-loru 9 13 si 34 din statute se face incunosciuntiare. —

Sabiiu in 17 Fauru 1875.

Comitetulu localu alu reuniunei functionariloru austro-unguresci.

* *Condeiu simbrasiu*. Óre cine este asiá de glumeti, încátu sub numele *Narcis* descrie in foisiór'a „Orientului latinu“ quasi pseudobiografia a baron. L. B. P. . . Scrietoriulu este escusabilu pentru ca va fi scrisu mai înainte pâna nu sciea de catastrof'a familiaria a bar. Popu . . . dara mai de parte, diurnalulu nu trebuia sa uite axiom'a: „De mortuis nil nisi bene“.

* *Frumósa parthia la Argesiu*. Pentru repararea monastirei Argesiu-lui, carea impreuna cu celelalte manastiri, de cându ingrigesce statulu de ele, suntu in deplorabile decadintia s'a spesatu 338,000 lei noi dela 1870 încóce, si pre anulu 1875 stau in bugetulu ministrului de culte alte 10,000 lei noi spre acela'si scopu. De óre-ce inse architectulu Monturénu, cărui i fu concediuta repararea monastirei,

se vede ca e necapabilu, pentru ca nu fu in stare sa faca baremu unu planu generalu pentru restauratiunea monastirei, fu destituitu si inlocuitu cu unu francesu *Viollet le Duc*. Este intrebarea acum, cum a pututu statulu spesá cele 338,000 lei noi, déca dlu architectu Monturénu inca nici planulu generale alu reparatiuniloru nu l'a facutu?

* *Aparatu de mesurarea curentiloru din fundulu marii*. D. Dr. Neumayer presinta societatiei de geografia din Berlinu unu micu aparatu destinatu a resolvá problem'a atátu de cautata a determinárii esacte a curentiloru si a temperaturii marii la adencimi mari. Esperienti'a va spune, déca d. Neumayer a réusitu. Eata principiulu noului instrumentu:

Cându se face sa se produca o scanteie electrica intre doue ascutisiuri metalice intr'unu tubu de sticla plinu de gazu azotu, se produce, dupa cum se scie, o lumina frumósa violeta, capabila de a lucrá himicesee asupr'a hartiiei fotografice. Deci sa se cobóre, prin ajutorulu unui cablu metalicu in fundulu marii unu termometru inchisu intr'unu tub cu azotu, si prin cablu sa se tréca unu curentu electricu, si este evidentu ca lumin'a se va produce, si déca de desubtulu termometrului s'a asiediatu o fóie de hartie sensibilá, colón'a termometrica va fi fotografata si se va putea in urma observárii in voie.

Instrumentulu d-lui Neumayer se compune dintr'o cutie de arama ermeticu inchisa si provieduta pre din afara cu unu apendice analogu cu o cárma mica. In intrulu cutiei s'au asiediatu in tuburi cu azotu de o parte unu termometru, de cealalta o busola; d'asupr'a hartiiei fotografice. Se scobóra cuti'a in mare leganandu se de córd'a metalica. Actiunea curentului asupr'a cármei obliga cuti'a a se asiedia chiaru in directiunea curentului. Déca se face sa tréca scanteia, fotografia dá in acela'si tempu punctulu de oprire a colónei termometrice adeca temperatur'a, si imaginea acei cutiei si a acului magneticu, adeca directiunea curentului. In 3 minute, dice inventatorulu, operatiunea este terminata, si numai remâne de cátu a trage inapoi aparatulu si a scóte harti'a aratatóre.

(Vocea Cuvur.)

H. Parv.

Raportu comerciale.

Sabiiu 19 Fauru n. Gráu 4 fl. 40 xr. frumosu, 4 fl. 13 xr. mestecat, 4 fl. — xr. cualit. infer.; secur'a 3 fl. 13 xr. pâna 2 fl. 67; — orzu fl. 3; ovesu 1 fl. 67 pâna 1 fl. 40 xr.; cucuruza (porumbu) 2 fl. 87 xr.; cartofi 1 fl. 33 xr. galét'a austriaca.

Cânepe'a — fl. maj'a.
Linteá 6 fl. — xr.; mazarea 6 fl. — xr., Fasolea 6 fl. 67 xr.

Fenu legatu — fl. 85, nelegatu — fl. 80 xr., paie lungi 60 xr., scurte 50 xr, maj'a.

Lemne de focu 8—9 fl. stang. austr.
Carnea de vita 18—20 cr. p., de porcú 24 xr. Unsórea 79 xr. pâna la 1 fl. — cup'a.

Burs'a de Vien'a.

Din 7/19 Februaru 1875.

Metalicele 5%	70 90
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	75 75
Imprumutulu de statu din 1860	111 75
Actiuni de banca	960 —
Actiuni de creditu	220 25
London	111 40
Obligatiuni de desdaunare Unguresce	79 80
„ „ „ Temisiorene	77 75
„ „ „ Ardelenesci	75 80
„ „ „ Croato-slavone	80 —
Argintu	105 70
Galbinu	5 26
Napoleonu d'auru (poli)	8 90 ^{1/2}

Concursu

Pentru postulu de capelanu lângá inbetránitulu parochu din Silea ungara conformu in. ordinatiuni consistoriale din 1 Novembre 1874 Nr. 2827 ex 1055]B. se escrie concursu.

Emolumentele suntu:

Jumetate din venitul stolare, purtându si oficiu de invetiatoriu pentru care va avé salariu deosebitu.

Concurentii voru avé sa astérna concursele sele instruate conformu dispositiuni-

loru sinodali din anulu 1873. Administratortului ppescu alu Muresiului Artemiu Crisianu, — pâna in 9 Martiu 1875 cându se va face si alegerea.

Silea ungara in 5 Decembre 1874.

Comitetulu parochialu in contielege cu administratorulu protopopescu.

(1—3) Artemiu Crisianu mp.

Nr. 109 ex 1875.

Concursu.

Pentru ocuparea postulu de alu doilea invetiatoriu la scól'a granitierésca din comun'a greco orient. Tientiari, districtulu Fagarasiului, se escrie concursu pâna la 27 Fauru a. c. st. nou.

Cu acestu postu e impreunatu unu salariu anuale de 200 fl. v. a., cortelu liberu si 6 stângini de lemne.

Suplicele instruite cu documentele recerute suntu a se adresá la

„Comitetulu scóleloru granitieresci din fostulu regimentu románu I in Sabiiu.“

(3—3)

Nr. prot. 11/1875.

Edictu.

Moise Pop'a din Apoldulu infer. scaunulu Mercurei, — carele mai multu de doi ani a parasitu pre legiuntá sea socia Susan'a Chirtea fára a se sci ubicatiunea lui, — se citezá a se presentá inaintea subsemnatulu scaunu ppescu in terminu de unu anu si o di si anumitu pâna in 30 Ianuariu 1876, cându la din contra procesulu divortialu intentatu asupr'a-i se va pertractá si decide si in absentia lui. —

Mercurea 29 Ianuariu 1875.

Scaunulu ppescu gr. or. alu Mercurei.

I. Drocu

Adm. prot.

(2—5)

Insciintiare.

Deschidendu-se in 1 Martiu a. c. in institutul reg. de mositu din Sabiiu cursulu de instructiune pentru mósie, candidatele de mositu de nationalitatea romána si nemtiésca suntu provocate a se insinúa pâna la termiunulu indicatu la subscrisulu spre a fi primite in cursu.

Sabiiu 1 Februaru 1875.

Dr. Lukaes Mikulicz,

(4—4) Profesoru ord. de mositu.

Spre orientare

pentru bolnavii de gura si de dinti, precum si pentru cei ce au lipsa de dinti!!

Doctorulu si tehniculu de dinti **C. ZINZ**, cá practiculu de 20 de ani si proviedutu cu diplom'a Universitătii c. r. de Vien'a, se recomanda pentru vindecarea tuturoru bóleloru de gura si dinti, fia, cá acelea sa devina dela dinti séu alte cause; intr'asemeenea ofera densulu prepararea de dinti singurateci, precum si de coróne de dinti intregi dupa metodulu celu mai nou eglésu si americanu; pre lângá acestea mai posedé densulu si unu mijlocu unicu in felulu seu, prin care ori-ce dorere de dinti se póte vindecá fára dorere si fára delaturarea dintelului pre lângá garantia. — Bolnavii intr'a-deveru fára midilóce se voru lacuí gratisu fára ór'a 12—1.

In fine va zavóvi densulu in escursiunile sele la tóte orasielē dupa trebuintia asiá, încátu sa póta satisface comandeloru on. patienti pe deplinu.

A conversá dela 10—12 si dela 3—5 óre.

Locuinti'a e in casele lui Iahn pe Wis Nr. 254.

Tempulu ce va petrece e pâna 20—30 Aprile anulu curentu.

(4—12)